

opusdei.org

Katalikų Bažnyčios Katekizmas

Apie hierarchinę Bažnyčios sandarą, pasauliečių pašaukimą ir jų dalyvavimą misijoje skleisti Kristaus mokymą (p. 874-913).

2006-11-01

874 Pats Kristus yra Bažnyčioje esančių tarnybų autorius. Jis jas įsteigė, suteikė joms galią ir pasiuntinybę, nurodė kryptį ir tikslą:

Dievo tautai ganyti ir nuolatos plėsti
Viešpats Kristus savo Bažnyčioje

įsteigė įvairių tarnybų, skirtų viso [mistinio] kūno gerovei.

Patarnautojai, gavę šventas galias, tarnauja savo broliams, kad visi priklausantieji Dievo tautai [...] pasiektų išganymą.(LG 18)

875 „Kaipgi jie įtikės tą, apie kurią negirdėjo?! Kaip išgirs be skelbėjo?! O kas gi skelbs nesiųstas?“ (Rom 10, 14–15). Niekas, nei atskiras asmuo, nei bendruomenė, negali pats sau skelbti Evangelijos. „Taigi tikėjimas iš klausymo“ (Rom 10, 17). Niekas negali pats savęs įgaluoti ir pasiųsti Evangelijos skelbti. Viešpaties siųstasis kalba ir veikia, remdamasis ne savo paties, bet Kristaus autoritetu; kalba bendruomenei ne kaip jos narys, bet Kristaus vardu. Niekas negali pats sau suteikti malonės, ji turi būti duota ir dovanota. Tam reikia malonės tarnų, paties Kristaus įgaliotų ir įteisintų. Iš Jo vyskupai ir kunigai gauna siuntimą ir įgaliojimus („šventąją

galią“) veikti *in persona Christi Capitis* [“atstovaudami Galvai – Kristui“], o diakonai, būdami vienybėje su vyskupu ir jo kunigais, – stiprybės tarnauti Dievo tautai liturgijos, žodžio ir meilės „diakonija“. Tą tarnybą, kurią Kristaus siųstieji atlieka iš Dievo malonės, – daro ir teikia tai, ko patys savo galia negalėtų daryti ir teikti, – Bažnyčios tradicija vadina „sakramentu“. Bažnytinė tarnyba griežta prasme suteikiama specialiu sakramentu.

876 Su sakramentine bažnytinės tarnybos prigimtimi neatskiriamai susijęs tarnavimas. Visiškai priklausydami nuo Kristaus, kuris siunčia juos ir teikia galią, išventintieji yra tikri „Kristaus tarnai“, (plg. Rom 1,1) sekdami Kristumi, kuris pats dėl mūsų noriai priėmė „tarno išvaizdą“ (Fil 2, 7). Kadangi žodis ir malonė, kuriems jie tarnauja, yra ne jų, bet Kristaus, kitų

labai jiems tai patikėjusio, jie savo valia tampa visų vergais (plg. 1 Kor 9,19).

877 Taip pat iš sakramentinės bažnytinių tarnybų prigimties kyla jų kolegialumas. Jau nuo pat savo tarnystės pradžios Viešpats Jėzus padarė Dvylika „Naujojo Izraelio daigais, o kartu šventosios hierarchijos pradininkais“(AG 5). Drauge išrinkti, jie buvo ir drauge pasiūsti, o jų broliška vienybė pasitarnauja visų tikinčiųjų broliškai bendrystei; ji yra nelyginant dieviškųjų Asmenų vienybės atspindys ir liudijimas (plg. Jn 17, 21-23). Dėl to kiekvienas vyskupas savo tarnystę atlieka vyskupų kolegijoje, vienybėje su Romos vyskupu, šv. Petro įpėdiniu ir vyriausiuoju kolegijos vadovu; kunigai savo tarnystę atlieka kaip savosios vyskupijos kunigų luomo nariai, vyskupo vadovaujami.

878 Pagaliau iš sakramentinės
bažnytinės tarnybos prigimties kyla
ir jos asmeniškumas. Nors Kristaus
tarnai darbuojasi bendrai, jie visada
veikia ir asmeniškai. Kiekvienas yra
pašauktas asmeniškai: „Tu sek
paskui mane!“ (Jn 21, 22), (plg. Mt 4,
19. 21; Jn 1,43) kad bendroje
pasiuntinybėje būtų ir asmeninis
liudytojas, asmeniškai atsakingas
Tam, kuris duoda užduotį, ir veiktų
„Jo asmens vardu“ ir asmenų labui:
„Aš tave krikštiju vardan Dievo
Tėvo...“; „Aš tau atleidžiu...“

879 Tad sakramentinė tarnystė
Bažnyčioje yra drauge ir kolegialus,
ir asmenišką tarnavimą,
atliekamas Kristaus vardu. Tai
patvirtina santykiai tarp vyskupų
kolegijos ir jos vadovo, šv. Petro
įpėdinio, ir ryšys tarp ganytojiškos
vyskupo atsakomybės už savo dalinę
Bažnyčią ir bendro vyskupų kolegijos
rūpinimosi visuotine Bažnyčia.

Vyskupų kolegija ir vyriausiasis jos vadovas – popiežius

880 Kristus, paskyręs Dvylika, juos „įteisino kaip kolegiją, tai yra pastovią tarnybą, kuriai vadovauti paskyrė iš jų pačių būrio išrinktą Petrą“. (LG 19) „Viešpaties valia šventasis Petras ir kiti apaštalai sudarė vieną apaštalų kolegiją; panašiai yra suvienyti Romos vyskupas – Petro įpėdinis ir vyskupai – apaštalų įpėdiniai.“ (LG 22, plg. CIC can. 330)

881 Viešpats padarė savo Bažnyčios uola tik vieną Simoną, kurią pavadino Petru, ir jam įteikė jos raktus (plg. Mt 16, 18-19); jį paskyrė visos kaimenės ganytoju (plg. Jn 21, 15-17). „Savaime aišku, kad Petruui duotoji galia surišti ir atrišti buvo suteikta ir to vyriausiojo vadovo vienijamai apaštalų kolegijai.“ (LG 22) Ši ganytojiška Petro ir kitų apaštalų tarnyba yra vienas iš Bažnyčios

pamatų. Tą darbą tęsia vyskupai, pirmumo teise vadovaujami popiežiaus.

882 Popiežius, Romos vyskupas ir šv. Petro įpėdinis, „yra nuolatinis ir regimas tiek vyskupų, tiek daugybės tikinčiųjų vienybės pradmuo ir pagrindas“ (LG 23). „Tad Romos vyskupas, kaip teisėtas Kristaus Vietininkas ir visos Bažnyčios Ganytojas, turi Bažnyčioje pilnutinę, aukščiausią ir visuotinę galią, kurią visada gali laisvai vartoti.“ (LG 22, plg. CD 2; 9)

883 „Vyskupų kolegija, arba episkopatas, tokią galią turi tik imamas išvien su Romos vyskupu, [...] kaip savo vyriausiuoju vadovu.“ Taigi šiai kolegijai „taip pat priklauso aukščiausia ir pilnutinė galia visoje Bažnyčioje, tačiau ją vartoti ji gali tik su Romos vyskupo pritarimu.“ (LG 22; plg. CIC, can. 336)

884 „Vyskupų kolegija savo galią visos Bažnyčios mastu pavartoja iškilmingai Visuotiniame Bažnyčios Susirinkime.“(CIC, can. 337, 1)

„Susirinkimas yra visuotinis tik tada, kai Petro įpėdinis jį tokį patvirtina arba bent jam pritaria.“(LG 22)

885 „Būdama sudaryta iš daugelio, ši kolegija išreiškia Dievo tautos įvairovę ir visuotinumą; būdama suburta vieno vyriausiojo vadovo, ji išreiškia Kristaus kaimenės vienybę.“(ten pat)

886 „Paskiri vyskupai yra regimasis vienybės pradmuo bei pagrindas savo dalinėse Bažnyčiose.“(LG 23)

„Būdami ganytojai, jie vadovauja jiems pavestajai Dievo tautos daliai“, (ten pat) padedami kunigų ir diakonų. Bet, būdami vyskupų kolegijos nariai, visi jie rūpinasi visomis Bažnyčiomis;(plg. CD 3) pirmiausia tai daro, „gerai valdydami jiems pavestas Bažnyčias kaip

visuotinės Bažnyčios dalis“, ir tuo prisidedami prie „gerovės viso mistinio kūno, kuris yra ir visų Bažnyčių kūnas“(LG 23). Ganytojai ypač turi rūpintis vargšais,(plg. Gal 2, 10); persekiojamaisiais už tikėjimą, taip pat visame pasaulyje besidarbuojančiais misionieriais.

887 Gretimos ir vienodą kultūrą turinčios dalinės Bažnyčios sudaro bažnytines provincijas arba dar didesnius junginius, vadinamus patriarchatais arba regionais (plg. Apaštalu Kanonas 34). Tų junginių vyskupai gali rinktis į sinodus arba provincijų susirinkimus. „Savo ruožtu vyskupų konferencijos šiandien gali suteikti įvairią ir vaisingą paramą, kad kolegiali mintis būtų konkrečiai pritaikyta.“(LG 23)

Mokymo tarnyba

888 Vyskupų ir jų bendradarbių kunigų „pirmoji pareiga yra skelbti visiems Dievo Evangeliją“, (PO 4) kaip

yra įsakęs Viešpats (plg. Mk 16, 15). Jie yra „tikėjimo šaukliai, atvedantys Kristui naujus mokinius, ir tikri, Kristaus įgalioti“ apaštalų tikėjimo „mokytojai“. (LG 25)

889 Kad išlaikytų Bažnyčioje gryną, apaštalų perduotą tikėjimą, Kristus, kuris pats yra Tiesa, panorėjo suteikti savo Bažnyčiai galią būti neklaidingai kaip ir Jis.

„Antgamtiskai suvokianti tikėjimą“ Dievo tauta „nenukrypstamai [jo] laikosi“, gyvojo Bažnyčios Mokymo vadovaujama. (LG 12; DV 10)

890 To Mokymo pasiuntinybė yra susijusi su galutine Dievo ir Jo tautos Sandora, Dievo atnaujinta Kristuje; Mokymas turi saugoti tautą nuo paklydimų ir svyravimų ir užtikrinti objektyvią galimybę neklaidingai išpažinti tikrąjį tikėjimą. Sielovadinė Bažnyčios Mokymo pareiga yra budėti, kad Dievo tauta gyventų tiesoje, kuri išlaisvina. Idant

ganytojai galėtų tokią tarnystę atlikti, Kristus juos apdovanojo neklaidingumo charizma tikėjimo ir doros dalykuose. Ta charizma gali pasireikšti įvairiai:

891 „Romos vyskupas, vyskupų kolegijos vyriausiasis vadovas, esti neklaidingas, kai, vykdydamas savo pareigas kaip aukščiausias visų krikščionių ganytojas ir mokytojas, stiprinantis savo brolių tikėjimą, skelbia galutinę kurią nors tikėjimo arba doros tiesą [...]. Bažnyčiai pažadėtas neklaidingumas yra taip pat vyskupų kolegijos neklaidingumas, kai aukščiausiu lygiu moko išvien su Petro įpėdiniu“, ypač Visuotiniame Susirinkime. (LG 25; plg Vaticano 1: DS 3074) Kai aukščiausios Bažnyčios Mokymo institucijos pateikia ką nors „tikėti, kaip Dievo apreikštą tiesą“ (DV 10) ir kaip Kristaus mokslą, „reikia tikinčia širdimi priimti tai, ką jos apibrėžia“. (LG 25) To neklaidingumo apimtis

sutampa su paties mums palikto dieviškojo Apreiškimo paveldu (plg. LG 25).

892 Apaštalų įpėdinius, mokančius vienybėje su Petro įpėdiniu, ir ypač Romos vyskupą, visos Bažnyčios Ganytoją, Dievo pagalba lydi dar ir tada, kai jie, nepateikdami neklaidingų apibrėžimų ir neskelbdami „galutinės tiesos“, vykdo savo nuolatinę Mokymo pareigą ir moko to, kas padėtų geriau suprasti Apreiškimo tiesas tikėjimo ir doros srityse. Tokiam autoritetingam Mokymui „religingai nusiteikę“ tikintieji privalo „pritarti religiniu dvasios nusiteikimu“, (LG 25) ir nors tas pritarimas skiriasi nuo tikėjimo akto, tačiau jį papildo.

Šventinimo tarnyba

893 Vyskupui taip pat tenka atsakomybė teikti „aukščiausiosios kunigystės malonę, ypač švenčiant Eucharistiją, kurią aukoja jis pats

arba ją aukoti įpareigoja“ (LG 26) savo bendradarbius kunigus. Mat Eucharistija yra dalinės Bažnyčios gyvenimo centras. Vyskupas ir kunigai pašventina Bažnyčią savo malda ir darbu, žodžio ir sakramentų tarnyste. Jie pašventina ją savo pavyzdžiu „ne kaip [jiems] pavestųjų valdovai, bet kaip kaimenės pavyzdys“ (1 Pt 5, 3), „kad drauge su jiems patikėtąja kaimene pasiektų amžinąjį gyvenimą“. (Ten pat)

Vadovavimo tarnyba

894 „Vyskupai, kaip Kristaus atstovai ir pasiuntiniai, vadovauja jiems pavestosioms dalinėms Bažnyčioms patardami, drąsindami, rodydami pavyzdį, pagaliau ir savuoju autoritetu bei šventąja galia“, (LG 27) tačiau taip, kad stiprintų tas Bažnyčias, būdami kupini tarnavimo dvasios kaip ir jų Mokytojas. (plg. Lk 22, 26-27)

895 „Toji galia, kurią jie vartoja Kristaus vardu, yra asmeninė, ordinarinė ir tiesioginė, nors apie tai, kaip ją vartoti, galutinai nustato aukščiausioji Bažnyčios valdžia.“ (LG 27) Tačiau vyskupų negalima laikyti popiežiaus pagalbininkais; jam priklausanti ordinarinė ir tiesioginė valdžia visai Bažnyčiai anaip tol nenaikina vyskupų valdžios, atvirksčiai, ją stiprina ir gina, tik pastaroji turi pasireikšti sutartinai su visa Bažnyčia ir popiežiaus vadovaujama.

896 Vyskupo-ganytojo pavyzdys ir „pirmavaizdis“ tebūna Gerasis Ganytojas. Suvokdamas savo silpnybes, vyskupas „gali užjausti nežinančius ir klystančius. Teneatsisako jis išklaudyti savo valdinių, padėdamas jiems kaip tikriems savo vaikams [...]. O tikintieji tegu laikosi vyskupo kaip Bažnyčia – Jėzaus Kristaus, o Jėzus Kristus – Tėvo“ (ten pat).

Visi sekite vyskupu – kaip Jėzus Kristus sekė Tėvu, – o kunigais – kaip apaštalais. Diakonus gerbkite kaip Dievo priesaką. Niekas tenetvarko Bažnyčios reikalų be vyskupo. (Šv. Ignatas Antiochietis, Smyrn. 8, 1)

Tikintieji pasauliečiai

897 „Pasauliečiais laikomi visi krikščionys, kurie nėra gavę šventimų ir nepriklauso Bažnyčios pripažintoms vienuolijoms; tai tikintieji, kurie, Krikštu suvienyti su Kristumi, tapę Dievo tauta, pagal savo padėtį ir Kristaus – kunigo, pranašo ir karaliaus – tarnystės dalyviais, turi savo dalį visų krikščionių pasiuntinybėje, kuri vykdoma Bažnyčioje ir pasaulyje.“ (LG 31)

Pasauliečių pašaukimas

898 „Pasauliečių pašaukimas yra ieškoti Dievo karalystės, rūpinantis laikiniais dalykais ir juos tvarkant

pagal Dievo valią [...]. Tad jiems ypatingai privalu visus laikinuosius reikalus, su kuriais jie esti artimai susiję, taip nušviesti ir tvarkyti, kad jie nuolat būtų atliekami ir tobulinami, laikantis Kristaus, ir teiktų garbę Kūrėjui ir Atpirkėjui.“ (Ten pat)

899 Krikščionių pasauliečių iniciatyva yra ypač būtina, kai reikia surasti ar sugalvoti būdus, kaip socialinį, politinį, ekonominį gyvenimą persmelkti krikščioniškojo tikėjimo dvasia. Toji iniciatyva yra normalus Bažnyčios gyvenimo elementas:

Tikintieji pasauliečiai yra pirmose Bažnyčios gyvenimo gretose; per juos Bažnyčia tampa gyvybiniu visuomenės pradmeniu. Dėl to būtent jie turi vis aiškiau suvokti, kad ne tik priklauso Bažnyčiai, bet kad ir patys yra Bažnyčia, tai yra tikinčiųjų bendrija žemėje,

vadovaujama vienos galvos –
popiežiaus ir vyskupų drauge su juo.
Visi jie yra Bažnyčia. (Picus XII, 1946
m. vasario mėn. 20 d. kalba)

900 Kadangi pasauliečiai, kaip ir visi
tikintieji, Krikšto ir Sutvirtinimo
sakramentais yra Viešpaties
siunčiami apaštalauti, tai jie yra
įpareigoti ir turi teisę individualiai ar
organizuotai darbuotis, kad
dieviškąją išganymo naujieną
pažintų ir priimtų visi žmonės ir visa
žemė; ta pareiga yra dar svarbesnė
tada, kai tik per juos žmonės gali
išgirsti Evangeliją ir pažinti Kristų.
Bažnytinėse bendruomenėse jų
veikla yra taip labai reikalinga, kad
be jos Ganytojų apaštalavimas
dažniausiai nesti pakankamai
efektyvus (plg. LG 33)

*Pasauliečių dalyvavimas Kristaus
kunigystėje*

901 „Būdami Kristui pašvęsti ir
Šventosios Dvasios patepti,

pasauliečiai gauna nuostabų
pašaukimą ir yra parengiami tam,
kad juose vis labiau gausėtų
Šventosios Dvasios vaisių. Visais savo
darbais, maldomis ir apaštalavimu,
santuokiniu ir šeimos gyvenimu,
kasdieniu triūsu, dvasiniu ir fiziniu
poilsiu, jei tik tai daroma Dievo
Dvasioje, – net gyvenimo vargais, jei
juos kantriai pakelia, – jie atnašauja
'dvasines aukas, priimtinas Dievui
per Jėzų Kristų' (1 Pt 2, 5);
eucharistinės aukos metu drauge su
Viešpaties Kūnu ir šios aukos
nuoširdžiausiai aukojamos Tėvui.
Visame kame šventai elgdamiesi,
pasauliečiai taip garbina Dievą ir
pašvenčia Jam patį pasaulį.“ (LG 34;
plg. LG 10)

902 Pašventinimo tarnystėje

„ypatingu būdu [...] dalyvauja tėvai,
krikščioniškai gyvendami santuokoje
ir krikščioniškai auklėdami vaikus“.
(CIC, can. 835, 4)

903 Reikiamų savybių turintys pasauliečiai gali būti skiriami nuolatinei lektorių ir akolitų tarnystei. (plg. CIC, can. 230, 1) „Ten, kur Bažnyčiai trūksta tinkamų tarnų, o jie reikalingi, net lektoriais ar akolitais nesantys pasauliečiai, laikydamiesi atitinkamų teisinių nuostatų, gali atlikti kai kurias jų pareigas, būtent, žodžio tarnystę, vadovauti liturginėms maldoms, krikštyti ir dalyti šventąją Komuniją.“ (CIC, can. 230, 3)

Jų dalyvavimas pranašiškoje Kristaus tarnyboje

904 „Kristus [...] savąją pranašavimo pareigą atlieka padedamas ne tik hierarchijos [...], bet ir pasauliečių, kuriuos dėl to ir liudytojais paskiria, ir tikėjimo nuovoka bei žodžio malone apdovanoja“:(LG 35)

Mokyti žmogų, kad jį atvestų į tikėjimą, priklauso kiekvienam pamokslininkui ir net kiekvienam

tikinčiajam. (Šv. Tomas Akv., S. th. 3, 71, 4 ad 3)

905 Pasauliečiai taip pat atlieka savo pranašiskąją pasiuntinybę, „evangelizuodami, tai yra skelbdami Kristų gyvenimo pavyzdžiu ir žodžiu“. „Šis pasauliečių apaštalavimas yra savitas ir nepaprastai veiksmingas dėl to, kad vyksta įprastoje pasaulio aplinkoje“: (LG 35)

Šis apaštalavimas neapsiriboja vien gyvenimo pavyzdžiu; tikras apaštalas ieško progų ir žodžiu skelbti Kristų tiek netikintiems [...], tiek tikintiesiems. (AA 6; plg. AG 15)

906 Tikintys pasauliečiai, kurie yra tam tinkami ir pasirengę, gali imtis katechetinės veiklos, (plg. CIC, can. 774; 776; 780) dėstyti teologiją, (plg. CIC, can. 229) darbuotis visuomenės žiniasklaidoje. (plg. CIC, can. 823, 1)

907 „Pagal savo išprusimą, kompetenciją ir pripažintą autoritetą pasauliečiai turi teisę, o kartais ir pareigą, pareikšti dvasiniams ganytojams savo nuomonę klausimais, liečiančiais Bažnyčios gerį, ir apie tai informuoti kitus krikščionis, išsaugodami tikėjimo ir doros grynumą bei pagarbą ganytojams, žiūrėdami bendrosios naudos ir nepažeisdami asmenų orumo.“ (CIC, can. 212, 3)

Jų dalyvavimas karališkoje Kristaus tarnyboje

908 Būdamas klusnus iki mirties, (plg. Fil 2, 8-9) Kristus perdavė savo mokiniams karališkosios laisvės dovaną, „kad jie savęs atsižadėjimu ir šventu gyvenimu visiškai nugalėtų savyje nuodėmės viešpatavimą“: (LG 36)

Kas suvaldo savo paties kūną ir, vadovaudamas savo sielai, derama ištverme neleidžia jos varginti kūno

aistroms, tas, tikrai karališką galią parodęs, vadinamas karaliumi; mokėdamas susivaldyti ir save apginti, jis nesiduoda paimamas nuodėmės vergijon (Šv. Ambraziejus, Psal. 118, 14, 30).

909 Be to, „jei pasaulietiškos institucijos ir gyvenimo sąlygos veda į nuodėmę, tikintieji pasauliečiai bendromis jėgomis tegul jas taip gerina, kad jos atitiktų teisingumo nuostatus ir padėtų, o ne trukdytų praktikuoti dorybes. Taip veikdami, pasauliečiai doroviškai įprasmins kultūrą ir žmonių darbus“. (LG 36)

910 „Pasauliečiai taip pat gali jaustis esą pašaukti ar šaukiami bendradarbiauti su ganytojais, tarnaudami bažnytinei bendrijai, kad ji plėstųsi ir klestėtų; jiems dera užimti labai įvairias tarnybas, atsižvelgiant į Dievo jiems teikiamą malonę ir charizmas.“ (EN 73)

911 „Krikščionys pasauliečiai pagal atitinkamus teisės nuostatus gali prisidėti prie vadovavimo“(CIC, can. 129, 2) Bažnyčioje: dalyvauti dalinių Bažnyčių susirinkimuose, (plg. can. 443, 4) vyskupijų sinoduose, (plg. can. 463, 1-2) sielovados tarybose; , (plg. can. 511-512; 536) solidariai (in solidum) su kitais asmenimis rūpintis parapijoje sielovada; , (plg. CIC, can. 517, 2) bendradarbiauti ekonominių reikalų tarybose; , (plg. CIC, can. 492, 1; 537) būti bažnytinių teismų nariai , (plg. CIC, can. 1421, 2) ir t. t.

912 Tikintieji „teišmoka rūpestingai skirti, kurios teisės ir pareigos jiems tenka, kaip priklausantiems Bažnyčiai, ir kurios – kaip žmonių visuomenės nariams. Tegu jie stengiasi ir vienu, ir kitu atveju jas harmoningai derinti, atsimindami, kad visuose laikinuose dalykuose privalo vadovautis krikščioniška sąžine, nes jokia žmogaus veikla – net laikinuosiuose dalykuose – negali

būti atsieta nuo Dievo įsakymų.” (LG 36)

913 „Tokiu būdu kiekvienas atitinkamai apdovanotas pasaulietis tampa ir pačios Bažnyčios pasiuntinybės liudytoju, ir gyvuoju įrankiu 'pagal Kristaus dovanos mastą' (Ef 4, 7).” (LG 33)

pdf | document generated
automatically from [https://opusdei.org/
lt-lt/article/kataliku-baznycios-
katekizmas/](https://opusdei.org/lt-lt/article/kataliku-baznycios-katekizmas/) (2026-04-13)